

Nykyiset johtajat

Johtajat liiketaloudessa ja politiikassa muodostavat oman erityisen kastinsa. Johtotehtäviin hakeutuvat usein tietynlaiset ihmiset, ja myös aikakaudella on suuri merkitys. Ahneuden aikakaudella johtajiksi hakeutuu ahneita henkilöitä, koska näissä asemissa he voivat rahastaa suhteellisen huoletta. Hyvyyden aikakaudella johtotehtäviin taas hakeutuvat ihmiset, joilla on vahva ja terve arvopohja. Millainen aikakausi on meneillään juuri nyt?

Talouselämä-lehdessä julkaistussa artikkelissa *“Tutkimukset: narsistit, psykopaatit ja ikävät ihmiset menestyvät työelämässä”* käsiteltiin neljän eri tutkimuksen tuloksia työelämässä menestyvistä henkilöistä. Kuva kyseisestä ihmisryhmästä ei ole kovin imarteleva. Menestyjät ovat usein epärationaalisen itsevarmoja, ikäviä, itsekeskeisiä ja jopa psykopaattisia.

Työelämässä menestyminen vaatii perinteisen käsityksen mukaan kovaa panostusta, nöyryyttä ja taitoja – tai sitten ei. Neljä eri tutkimusta on perehtynyt siihen, millaiset ominaisuudet näyttävät korreloivan menestyksen kanssa, ja tulokset ovat yllättäviä.

Älä ole liian mukava.

Erlangen–Nürnbergin yliopiston tutkija Guido Heineck on osoittanut, että mukavuus ei aina kannata. Miehistä se neljännes, jotka osoittautuivat kaikkein miellyttävimmiksi, ansaitsi keskimäärin seitsemän prosenttia vähemmän kuin vähiten miellyttävä neljännes.

Ole epärationaalisen itsevarma.

Berkeleyn yliopiston tutkijoiden Cameron Andersonin ja Sebastien Brionin mukaan itsevarmasti käyttäytyvät ihmiset lähettävät harhaanjohtavia signaaleja omista kyvyistään. Tämä johtaa siihen, että itsevarmat henkilöt tulevat todennäköisemmin palkatuiksi ja ylennetyiksi – riippumatta todellisesta osaamisesta.

Ole narsisti.

Narsismi eli sairaalloinen itserakkaus on joidenkin tutkimusten mukaan hyödyllistä työelämässä. Berkeleyn yliopiston tutkijaryhmä havaitsi, että mitä narsistisempi yritysjohtaja, sitä suuremmat palkkiot hän yleensä saa. Yksi selitys on se, että vain äärimmäisen itsekeskeinen henkilö kehtaa vaatia valtavia palkkoja ja etuja.

Ole psykopaatti.

Tutkimusten mukaan psykopaatit tai psykopaattisia piirteitä omaavat henkilöt ovat yliedustettuina yritysten ylimmässä johdossa. INSEAD-yliopiston tutkija Manfred Kets de Vriesin mukaan psykopaattiset piirteet sopivat hyvin nykypäivän nopeasti reagoiviin organisaatioihin.

Hänen mukaansa näiden henkilöiden charmi, kyky johtaa harhaan sekä pakonomainen jännityksen hakeminen muodostavat tehokkaan – mutta vaarallisen – yhdistelmän.

Nämä havainnot pätevät pitkälti myös ammattipoliitikkoihin – kenties jopa korostetummin. Tällaisia johtajia ei kannata kadehtia, vaikka he olisivat kuinka menestyneitä tai kuuluisia. Suuri osa heistä on henkisesti hukassa ja juoksee ahdistuneena materian, vallan ja kuuluisuuden perässä. On toki olemassa myös terveitä johtajia ja poliitikkoja, ja heidät on helppo erottaa joukosta – valitettavasti he ovat vähemmistö.

On kuitenkin syytä todeta, että samat luonteenpiirteet voivat tietyissä rajoissa auttaa myös hyvään johtamiseen. Rohkea, itsevarma ja karismaattinen johtaja voi olla juuri se, mitä yritys tai maa tarvitsee pärjätäkseen. Parhailla johtajilla nämä piirteet ovat terveessä tasapainossa, ja ennen kaikkea he tiedostavat ne. He ymmärtävät, etteivät ole kaikkietäviä, ja osaavat hyödyntää myös muiden osaamista ja näkemyksiä.

Vaarallinen johtaja on sellainen, jolla näitä piirteitä on liikaa eikä lainkaan itsetuntemusta. Menestyksen myötä nämä ominaisuudet vahvistuvat huomaamatta. Historia on täynnä esimerkkejä yrityksistä, armeijoista ja valtioista, jotka ovat kaatuneet johtajiensa suuruudenhulluuteen – liialliseen uskoon omasta erinomaisuudesta. Voidaan perustellusti kysyä, onko Vladimir Putin tällä hetkellä kulkemassa juuri tätä tietä.

Poliittinen likapyykki

Kaikkialla maailmassa ihmiset ovat kyllästyneet poliitikkojen riitelystä ja kyvyttömyyteen hoitaa asioita. Euroopassa tämä tuli selväksi EU:n pankkikriisin yhteydessä. Yhdysvalloissa republikaanit ja demokraatit käyvät avointa sotaa keskenään. Venäjällä ja monissa Aasian maissa poliittiset konfliktit johtavat jopa väkivaltaan ja salamurhiin. Ihmiset alkavat vihdoinkin nähdä, millaista politiikka todellisuudessa on.

Poliitikkojen Akilleen kantapää on heidän julkisuuden tarpeensa. Jatkuva esiintyminen televisiossa riitelemässä on paljastanut kansalle, kuinka hedelmätöntä ja usein hyödytöntä tämä toiminta on. Aiemmin poliitikot kävivät erimielisyytensä pääosin suljettujen ovien

takana, eikä kansa nähnyt kaikkea sitä riitelyä, sabotointia ja puoluepolitiikointia, joka on politiikan arkipäivää. Nykyinen mediakulttuuri, jossa poliittinen likapyykki pestään julkisesti, on romahduttanut poliitikkojen arvostuksen.

Kataisen rimanalitus

Talouselämä-lehti uutisoi helmikuussa 2014 pääministeri Jyrki Kataisen Reutersille antamasta haastattelusta. Katainen totesi muun muassa:

"Meidän täytyy uudistaa maatamme. Markkinat ovat muuttuneet. Valmistamiamme tuotteita ei juuri enää myydä."

On käsittämätöntä, että istuva pääministeri menee kertomaan ulkomaiselle uutistoimistolle, etteivät suomalaiset tuotteet enää käy kaupaksi. Tämä on verrattavissa siihen, että vaikeuksissa oleva yritys ilmoittaisi julkisesti tuotteidensa olevan huonoja. Tällainen lausunto karkottaa viimeisetkin ulkomaiset sijoittajat.

Katainen vertasi Suomea Israeliin, joka on menestynyt teknologiasektorilla. Vertaus ontuu pahasti. Israelin teknologiateollisuus on pitkälti Yhdysvaltojen rahoituksen ja tuen varassa, ja sen taustalla on vahva geopoliittinen intressi. Israelille teknologia ei ole vain taloutta vaan myös maanpuolustusta.

Kataisen yliopistoihin kohdistuva innovaatiopuhe ei myöskään ollut uusi tai erityinen. Tätä on tehty ympäri maailmaa jo vuosikymmeniä. Lausunto *"tämä on todella erityistä"* sinetöi hänen puheensa amatööriämöisyyden. Se, että tämän taseisia heittoja tarjotaan Suomen nousun reseptiksi, osoittaa täydellistä eksyneisyyttä.

Vain kaksi kuukautta myöhemmin Katainen ilmoitti luopuvansa pääministerin tehtävästä. Virallisesti syy oli halu antaa tilaa uusille ihmisille, mutta harva ammattipoliitikko luopuu vallasta vapaaehtoisesti. Uskon, että Katainen ymmärsi itsekin kyvyttömyytensä estää Suomen ajautuminen lamaan ja valitsi siksi helpomman urapolun EU:ssa. Hyvä näin.

Urpilaisen rimanalitus

Valtiovarainministeri Jutta Urpilainen totesi vuonna 2014 lapsilisien leikkauksista: *"Ei ollut oikein muutakaan leikattavaa."*

Ohessa Talouselämä-lehden verkkosivulta poimittuja lukijoiden kommentteja Urpilaisen lausunnosta:

– Perutaan 500 miljoonan euron panssari- ja ohjushankinnat, jotka juuri ostettiin. Tai myydään ne eteenpäin vaikka pienellä tappiolla, jos joku sotiva maa olisi niin hölmö, että ostaisi ne.

– Poliittisille järjestöille rahaa riittää. Ruotsinkielisille omat palvelut maksoivat mitä maksoivat. Kehitysapu ja maahanmuutto – raha ei lopu. Ay-jäsenmaksun verovähennys pois, säästöä miljoonia.

– Entä erilaisten etujärjestöjen veroedut, noin 400 miljoonaa euroa? Näiden järjestöjen jäsenmaksutuloista maksetaan johtajien seminaarit ja ”sikailut” Lapin keväthangilla. Pelkästään ammattiyhdistysliikkeen jäsenmaksuvähennyksen poistaminen toisi valtiolle noin 190 miljoonaa euroa lisää verotuloja.

– Mitä jos leikattaisiin puoluetukia sekä ministerien ylimääräisiä konsultti- ja neuvonantajapalkkioita?

– Suurituloisten lapsilisät olisi voitu poistaa kokonaan, keskituloisten lapsilisiä leikata ja pienituloisten jättää ennalleen. Päivähoitopaikka vain perheille, joissa molemmat vanhemmat ovat töissä, ja maksut porrastettaisiin tulojen mukaan. Jos toinen vanhempi on kotona, päivähoito osa-aikaisena ja harkinnan mukaan.

– Tuulivoimatuen leikkaus oli esillä. Siitä olisi helposti löytynyt ensi vuodelle 100 miljoonaa ja seuraaville vuosille 200–300 miljoonaa euroa. Leikkaus ei sopinut vihreille, joten lapsilisien leikkaus oli parempi vaihtoehto.

– Yksityisellä sektorilla moni joutuu leikkaamaan palkkaansa. Entä jos leikattaisiin valtion työntekijöiden palkkoja esimerkiksi 10 %? Säästö olisi noin 400 miljoonaa euroa. On outoa, että valtiolla ansaitaan keskimäärin enemmän kuin yksityisellä sektorilla. Kumpi tässä elättää kumpaa?

– Urpilainen lisäsi samaan aikaan valtionhallinnon menoja. Hallintoa ”leikattiin” näennäisesti 0,5 %, mutta samalla tehtiin indeksikorotuksia vuokriin ja muihin kustannuksiin. Edellisvuonna tämä indeksi vaihteli eri hallinnonaloilla 2–18 % välillä. Käytännössä 0,5 % leikkaus oli pelkkää näytelmää – todellisuudessa hallintokulut nousivat 1,5–17,5 %.

Tällaiset henkilöt kuin Urpilainen ja hänen kaltaisensa ajavat Suomea kohti karikkoa jatkuvilla vähävaraisten, lasten ja eläkeläisten leikkauksilla. Vaihtoehtoja olisi ollut runsaasti, mutta omilta ja tukijoilta ei leikata.

Lukemattomissa huoltoasemien baareissa tavalliset duunarit ihmettelevät poliitikkojen täysin järjettömiä päätöksiä. Tämä johtuu siitä, että poliitikoilla on liian monta etujärjestöä, joiden etuja heidän on palveltava. Päätökset ovat sen mukaisia. Valtion johtaminen olisi helppoa, jos päätöksiä voitaisiin tehdä maalaisjärjellä.

Kasvojen menetys

Ote Helsingin Sanomien artikkelista: Suomen hallituksen tulisi koota asiantuntijaryhmä tutkimaan eurosta eroamisen vaikutuksia, sanoo Helsingin yliopiston kansantaloustieteen

professori Vesa Kanninen. Hänen mukaansa nyt olisi taloustieteellisen analyysin aika poliittisten puolustuspuheiden sijasta. Euron vaikutukset Suomeen tulisi arvioida avoimesti. Irtautuminen eurosta ei kuitenkaan olisi helppoa, sillä se merkitsisi monille poliitikoille kasvojen menetystä.

Kasvojen menetyksen pelko on usein syy siihen, miksi poliitikot – ja ihmiset ylipäänsä – puolustavat jääräpäisesti huonoja päätöksiä. Kun jotakin asiaa on puolustettu vuosia naama punaisena, sen myöntäminen virheeksi koetaan häpeälliseksi. Tämä ei ole järkevä tapa hoitaa koko kansakuntaa koskevia asioita.

Pienten tai suurten päätösten pitkäaikaisia vaikutuksia ei kukaan voi tietää etukäteen. Tilanteet muuttuvat, ja todelliset seuraukset paljastuvat vasta ajan myötä. Viisas johtaja uskaltaa sanoa: *“Tuo päätös tehtiin silloisen tiedon varassa – nyt on aika tehdä toisin.”* Tämä on yksi hyvän johtajan tärkeimmistä tunnusmerkeistä.

Isot ja turhamaiset egot ovat poliittisen hallintojärjestelmän perusongelmia. Jokainen johtaja tekee virheitä, mutta harva on valmis tunnustamaan niitä. Tämän jääräpäisyyden vuoksi monet huonot ideologiat ja päätökset pysyvät hengissä vuodesta toiseen.

Haluamme uskoa ja luottaa johtajiimme

Mikään ei ole niin raskasta kuin pohtia näitä asioita itse keskellä työn, perheen ja arjen kiireitä. Tavallisella kansalaisella on rajalliset mahdollisuudet perehtyä politiikan monimutkaisiin kokonaisuuksiin. Siksi kuljemme valtavirran mukana ja toivomme, että päättäjät tietävät mitä tekevät. Valitettavasti he eivät tiedä. He ovat ajaneet meidät kuilun reunalle.

Emme pysähdy miettimään, millaisia henkilöitä äänestämme eduskuntaan. Oletamme ehdokkaiden ymmärtävän Suomen, Euroopan ja maailman tilannetta, vaikka useimmiten he eivät sitä tee. He eivät ole opiskelleet vuosia taloutta, historiaa tai geopolittisia kokonaisuuksia. Monesti he ovat aivan tavallisia lastentarhanopettajia, bussikuskeja tai toimistotyöntekijöitä – aivan kuten me muutkin.

Meillä kaikilla on mielipiteitä ja näkemyksiä, mutta ne perustuvat usein mutu-tietoon ja otsikkotasoon. Todellisten vaikutusten ymmärtäminen vaatii syvempää osaamista. Siksi Suomi tarvitsee kansainvälisesti koulutetun, kokeneen ja asiantuntijoihin nojaavan hallintokoneiston. Nykyiset amatöörit ajavat meidät suohon.

Tässä on **selkeytetty ja kielellisesti korjattu versio**, jossa sisältö, kärki ja kriittinen sävy on säilytetty, mutta teksti on johdonmukaisempi, luettavampi ja vakuuttavampi. En pehmennä sanomaa – vain terävöitän sitä.

Valehtelu

Maailman tila on huomattavasti huonompi kuin mitä massamedia antaa ymmärtää. Valtiovallat ylläpitävät harhaa, jonka mukaan kyse on vain lievistä taantumista ja lähinnä omista sisäisistä ongelmista. Todellinen syy on yksinkertainen: vallanpitäjät eivät halua meidän lopettavan kuluttamista.

Hyvä esimerkki suoranaisestä valehtelusta on vuoden 2008 finanssikriisin aikainen rahanpuute. Eurovaluuttaa luomassa ollut Antti Heinonen kertoo Wall Street Journalin artikkelissa maaliskuussa 2014 seuraavaa:

”Kun Lehman Brothers kaatui vuonna 2008, kansalaisten luottamus pankkeihin horjui monissa maissa. Ihmiset ryntäsivät nostamaan säästöjään, ja euroseteleiden kysyntä kasvoi voimakkaasti sekä euroalueella että sen ulkopuolella. Emme olisi pärjänneet ilman 500 euron seteliä.”

Tämän seurauksena euroalueen keskuspankit päättivät lisätä 500 euron setelien varastoja. Samalla kansalle vakuuteltiin, että rahaa kyllä riittää. Todellisuudessa keskuspankit pelkäsivät, että tietyt setelit loppuisivat kesken.

Heinosen mukaan keskuspankit sopivat keskenään, että mikäli joku kysyisi setelien riittävydestä, vastattaisiin: rahaa on kyllä riittävästi, vaikka paikallisia puutteita saattaisi esiintyä. Kun EKP:n silloinen pääjohtaja Jean-Claude Trichet kuuli tästä, hän vaati henkilökohtaisesti, ettei kansalle kerrota edes paikallisista puutteista.

”Kysyin, mitä teemme, jos rahat loppuvat. Hän vastasi: *Ei mitään. Me vain sanomme, että rahaa riittää.*”

Kun seuraava finanssikriisi iskee ja pankit sekä valtiovalta vakuuttavat yhteen ääneen, että rahaa riittää, muista tämä. Se ei välttämättä ole totta. Suosittelen varautumaan: pidä osa varoistasi pankkien ulkopuolella ja harkitse kullan hankkimista.

Lait eivät koske valtaa

Suomen perustuslain 6 §:n mukaan ketään ei saa ilman hyväksyttävää perustetta asettaa eri asemaan esimerkiksi vakaumuksensa perusteella. Käytännössä poliittiset virkanimitykset ovat Suomessa arkipäivää.

Budjettineuvos Eero Murto totesi Seura-lehden artikkelissa helmikuussa 2015:

”Poliittiset virkanimitykset ovat eräänlaista poliittista korruptiota. Ne paisuttavat hallintoa, lisäävät tehottomuutta ja johtavat kansalaisten eriarvoisuuteen. Usein pätevä henkilö ei hae virkaa, jonka tietää olevan varattu tietylle puolueelle.”

Murto huomautti myös, että Alexander Stubb suosi poliittisia virkanimityksiä, vaikka puhui uudenlaisesta politiikasta. Käytännössä lait eivät koske puolueita tai maan johtoa – ne koskevat vain kansalaisia.

Poliitikot välittävät verotuloista, eivät kansasta

Bangkok Post -lehden mukaan eräs thaimaalainen ministeri totesi huolestuneena riisin kulutuksen laskusta, että naisten ei tulisi välittää muutamasta lisäkilosta, vaan heidän pitäisi syödä enemmän riisiä, jotta maatalous pysyisi kunnossa. Kansan lihomisella tai sairastumisella ei ollut merkitystä, kunhan talous ei kärsi.

Suomessa sama ajattelutapa näkyy alkoholipolitiikassa. Miedomprien alkoholijuomien salliminen vähittäiskaupoissa ei perustu kansanterveyteen, vaan verotuloihin. Kansan hyvinvointi on toissijaista, kunhan kassavirta jatkuu.

Tulosvastuun puute

Kaikki suuret organisaatiot, joissa ei ole todellista tulosvastuuta ja joissa palkat maksetaan muiden rahoilla, ovat luonnostaan tehottomia. Tämä koskee erityisesti valtioita ja kuntia. Valtion instituutioista kasvaa helposti itseään ruokkivia hirviöitä.

Kun omat rahat eivät ole kyseessä, on helppoa palkata lisää henkilöstöä jokaiseen uuteen hankkeeseen. Esimerkiksi Kelassa työskentelee yli 6 000 henkilöä, joista noin 600 IT-asiantuntijaa. Tarvitseeko Kela todella näin paljon IT-henkilöstöä, vai onko kyse rakenteellisesta paisumisesta, jossa ketään ei koskaan irtisanota?

Ilman kontrollia julkinen sektori kasvaa lopulta niin suureksi, että koko Suomi on valtion leivissä.

Kunnallisessa työssä työmoraali on usein heikko. Kun kukaan ei ole vastuussa mistään, ei ole myöskään syytä yrittää. Ahkerat työntekijät lannistetaan tai savustetaan ulos. Ja jos projekti epäonnistuu ja hukkaan palaa satoja tuhansia euroja, sillä ei ole seurauksia.

Kansa on saanut tarpeekseen

Ihmiset ovat kyllästyneet poliittiseen sekoiluun ja yritysjohton ahneuteen. Bonukset maksetaan, vaikka yritykset tekevät tappiota. Vastuu siirretään aina muille ja suhdanteille. Tavallinen lainkuuliainen kansalainen on aina maksumies.

Epätoivo näkyy ihmisten kasvoilla. He joutuvat seuraamaan sivusta, kuinka hallitus ja yritysjohto sekoilevat vailla vastuuta. Yhä useampi toivoo koko järjestelmän romahtavan, jotta kaikki voitaisiin rakentaa uudelleen puhtaalta pöydältä.

Epävarmuus omasta ja Suomen tulevaisuudesta ahdistaa. Ja mitä tekevät johtajat? He puhuvat kauniisti, mutta mitään todellista ei synny. Tehtaita siirretään Aasiaan vain suurempien voittojen vuoksi. Kukaan ei kanna vastuuta Suomesta – vain raha ratkaisee.

Kansa ei ole kyvytön

Kansalaiset luulevat virheellisesti olevansa voimattomia poliitikkojen edessä. Todellisuudessa kansalla on kaikki valta. Me voimme järjestää Suomen uudelleen.

Kuinka kauan vielä katsomme tätä hullunmyllyä? Olemmeko jo niin turtuneita, että meitä kiinnostavat vain älypuhelimien uudet mallit? Historia osoittaa, että jokaisen romahtaneen yhteiskunnan edellä on ollut aika, jolloin ihmiset keskittyivät turhuuksiin ja sivuuttivat olennaiset varoitusmerkit.

Jos Suomessa olisi UAD-mallin kaltainen yhteiskunta, jossa kansasta pidettäisiin aidosti huolta, kansa venyisi kriisitilanteessa ja uhrautuisi yhteisen hyvän eteen. Suomi nousee vain kansan voimalla – ei poliitikkojen.

Kansa tarvitsee syyn uskoa, luottaa ja tehdä töitä yhteisen tulevaisuuden eteen. Vuosi vuodelta kiristynvä verotus ja poliittisten virheiden maksaminen eivät ole sellainen syy. Nykypoliitikot eivät pysty sitä antamaan.

UAD-malli.org